

การพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
แบบโครงการเป็นฐาน

The Development of Young Children's Career Awareness by Using Provision
of Project-Based Learning

ฐาปะนีย์ ไชยเสนา¹ และ อรพรรณ บุตรกัตัญญ^{2*}

Thapanee Chaisena¹ and Oraphan Butkatunyo^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ 2) การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้วิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน จำนวน 24 แผน ประกอบด้วย 3 โครงการ ได้แก่ โครงการเปิดโลกอาชีพในชุมชนบ้านสวนสามเสน โครงการต้นแบบอาชีพ และ โครงการอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน (2) แบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.37 และหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 จาก การทดลองการตระหนักรู้ในอาชีพ คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้ง 2 องค์ประกอบ

คำสำคัญ : การตระหนักรู้ในอาชีพ, เด็กปฐมวัย, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

¹นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University,
E-mail: thapanee.chai@ku.th

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University,
E-mail: Oraphan.b@ku.th

* Corresponding author

Abstract

The purpose of this research was to develop young children's career awareness by using learning provisions of project-based learning. The subjects used in this study consisted of 33 ranging in age from 4 to 5 years old. The instruments in this study included 1) 24 lesson plans of learning provisions of project-based learning for 3 projects: Open the world of careers in the Ban Yuan Samsen community, Career master and my dream job; and 2) The interview career awareness of young children. The obtained data was analyzed by mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research indicated that young children who engaged in learning provisions of project-based learning. they had an average score of 2.45 and standard deviation of 1.37, and after the experiment they had an average score of 12.61 and standard deviation of 0.66. Children could develop in two aspects had higher post-test scores.

Keywords: young children's, career awareness, project-based learning

บทนำ

การศึกษาในทุกกระดับมีการแข่งขันในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเท่าทันต่อพัฒนาการทางเทคโนโลยีและโลกของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับกลุ่มบริษัทเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยที่ระบุผลสำรวจ “อาชีพในฝันของเด็กไทย” โดย ธีรรัตน์ กาญจนวัฒน์ (2562) กล่าวว่า เด็กไทยในยุคปัจจุบันมีความเป็น Digital Native คือ มีความคุ้นเคยต่อเทคโนโลยีมาตั้งแต่เกิดทำให้มุมมองทางด้านการศึกษาของเด็กมีลักษณะมาจากความสนใจ ความชื่นชอบ ความสุขในสิ่งที่ตนเองชอบและถนัด โดยปัจจัยในการเลือกอาชีพในฝันของเด็กเกิดจากการที่ได้รู้จักอาชีพที่หลากหลายตามความสนใจของแต่ละบุคคล เช่น แร็ปเปอร์ นักบรรพชีวินวิทยา ยูทูบเบอร์ นักออกแบบท่าเต้น นักแข่งรถ นักแคสเกม นักดำน้ำ ผู้ประกอบการ ส่งผลให้โลกของการทำงานในอนาคตเกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะผู้คนราว 60% จะประกอบอาชีพที่ไม่ได้มีอยู่ในทุกวันนี้ซึ่งสอดคล้องกับ Rojewski et al., (2012) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนมีความสนใจและทักษะความสามารถในการเลือกอาชีพงานเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยเจริญเติบโตจากการรู้จัก การแสวงหาความสามารถในการเรียนรู้ การใช้เหตุผล การตระหนักในทักษะความสามารถ การเข้าใจเกี่ยวกับโลกของการทำงานที่ไฝ่ฝันสู่การพัฒนาตนเองในอาชีพที่ต้องการจากความผูกพันกับประสบการณ์ โดยชอบเขตพื้นฐานทางเลือกอาชีพมาจากประสบการณ์ในวัยเด็กสร้างให้เกิดความสนใจและตัดสินใจยอมรับ พิจารณาการประกอบอาชีพที่ตนเองรู้สึกพึงพอใจ

เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 4-5 ปี เป็นวัยที่ชอบเรียนรู้ ช่างสังเกต ช่างซักถาม สามารถเรียนรู้ได้ดีผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กได้สำรวจและลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าที่กระตุ้นการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามวัย ผู้ปกครองมีบทบาทและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริม วางแผน การเรียนรู้ประสบการณ์ในสิ่งที่เด็กชอบ พร้อมทั้งช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการตัดสินใจต่อสิ่งที่เด็กสนใจจากความเข้าใจในธรรมชาติและความสามารถของเด็กที่ผู้ปกครองได้รับรู้ถึงศักยภาพในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กสามารถแสดงและถ่ายทอดผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในประสบการณ์ทั้งในชีวิตประจำวันหรือการช่วยงานตามอาชีพของผู้ปกครอง (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ,

2560) สอดคล้องกับแนวคิดของ Cahill and Furey (2017) กล่าวว่า การพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กเป็นการส่งเสริมสิ่งที่เด็กสนใจ ชอบ และต้องการจะเป็นในอาชีพที่ได้คาดหวัง ใฝ่ฝัน ซึ่งถูกหล่อหลอมเป็นแรงบันดาลใจในการเลือกอาชีพ โดยสิ่งแวดล้อม ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม สังคม มีอิทธิพลต่อเด็กในการรู้และตระหนักว่าเมื่อเติบโตขึ้นทุกคนต้องทำงานหรือประกอบอาชีพ การซึมซับเลียนแบบพฤติกรรมในปัจจุบันที่ส่งเสริมให้เด็กใคร่รู้ สังเกต เลียนแบบ สนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับอาชีพ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กตระหนักในอาชีพที่ตนเองได้คิดและจินตนาการในประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย สนับสนุนให้เด็กรับรู้ความสามารถจากปัจจัยภายในที่มีต่อความเชื่อมั่นอย่างแข็งแกร่ง พัฒนาตนเองในทักษะงาน กิจกรรมหรือประสบการณ์การแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ในอาชีพ (SickKids, 2012)

Claussen (2017) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์โครงการเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ในเชิงลึกจากสิ่งที่เด็กสนใจและมีความหมายต่อเด็กในช่วงปฐมวัย โดยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ชุมชน และวัฒนธรรม เป็นสิ่งจูงใจให้เด็กอยากที่จะเรียนรู้ ค้นหาคำตอบจากคำถามที่เด็กสงสัย อยากรู้ อยากลงมือปฏิบัติ ในสิ่งที่จุดประกายความสนใจ ชอบ และรับรู้ความสามารถเกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับ Patton (2012) กล่าวว่า โครงการเป็นฐานเป็นแนวทางการเรียนรู้ส่งเสริมให้เด็กสามารถถามคำถามในสิ่งที่สนใจจากประสบการณ์เดิมหรือทักษะที่เด็กต้องการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย สร้างความรู้ความเข้าใจจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างข้อตกลงในการปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินโครงการ ช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อพบเจออุปสรรค ปัญหา สร้างกำลังใจให้เด็กพยายามพัฒนา แก้ไขวางแผนร่วมกัน สร้างให้เด็กเชื่อมั่นในความสามารถที่เกิดขึ้นต่อตนเองในการเรียนรู้ และสร้างโอกาสให้เด็กดำเนินโครงการอย่างเต็มความสามารถร่วมกัน การจัดประสบการณ์ในรูปแบบสเต็มศึกษาช่วยให้เด็กเข้าถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่รอบตัวให้ชัดเจนมากขึ้น จากกลุ่มอาชีพวิทยาศาสตร์ กลุ่มอาชีพเทคโนโลยี กลุ่มอาชีพวิศวกรรม กลุ่มอาชีพศิลปะ และกลุ่มอาชีพคณิตศาสตร์ สามารถบูรณาการกลุ่มอาชีพที่มีอยู่มากมายให้เด็กได้เรียนรู้สู่เส้นทางอาชีพที่ตนใฝ่ฝัน (Career Planet™, 2019)

Cahill and Furey (2017) กล่าวว่า การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง การคิด จินตนาการ การสร้างคุณลักษณะด้านความพยายามในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสเลือกลงมือกระทำและได้ค้นพบกับความสำเร็จในอาชีพที่ใฝ่ฝัน พัฒนาได้เด็กภาคภูมิใจต่อตนเอง การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นฐานจึงเป็นแนวทางพัฒนาการเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจ โดยครูใช้คำถาม ส่งเสริม สร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตามข้อตกลง การช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเด็กพบเจอปัญหา อุปสรรค สร้างความเชื่อมั่นในสิ่งที่เด็กลงมือปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ (Patton, 2012) สอดคล้องกับ Helm and Katz (2011) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงศักยภาพผ่านกิจกรรม ตอบคำถามเกี่ยวกับตนเองเพื่อให้ได้คำตอบที่เด็กต้องการอย่างสูงสุด ส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่สนใจผ่านประสบการณ์การลงมือปฏิบัติ เพราะอาชีพในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนให้เด็กได้รับโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพอย่างเหมาะสมตามวัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรเร่งพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังปัญหาพบว่าเด็กสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันต้องการจะเป็นในอนาคต แต่เหตุผลในการเลือกอาชีพเพราะพ่อ แม่ และผู้ปกครองต้องการอยากให้เป็น มิใช่ความต้องการที่เด็กสนใจ ชอบ ใฝ่ฝันจากการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพที่เด็กต้องการจะเป็น ดังนั้น ครู โรงเรียน และผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมให้เด็กก้าวสู่การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์การตระหนักรู้ในอาชีพ โดยสร้างประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้จากความสนใจ ต้องการเรียนรู้ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองสู่เป้าหมายอาชีพที่

คาดหวัง ผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนจะต้องหันมาให้ความสำคัญ ตระหนักถึงความสามารถที่เด็กได้แสดงออก ผ่านการทำกิจกรรม จัดประสบการณ์สนับสนุนความสามารถให้เด็กได้เห็นชัดในอาชีพที่สนใจ ไม่ปิดกั้น วางกรอบให้เด็กทำ หรือเลือกอาชีพที่ผู้ปกครองต้องการมากกว่าความต้องการของเด็ก เพราะความสามารถจากความชอบในอาชีพที่เด็กได้ทำ เลือก ตัดสินใจ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและรากฐานสำคัญต่ออนาคตของเด็ก ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ 2) การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ

วิธีการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 2 จำนวน 33 คน ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายมีเกณฑ์ ดังนี้ โรงเรียน ชุมชนมีความใกล้ชิด และมีเอกลักษณ์ในการประกอบอาชีพที่ชัดเจน ผู้ปกครอง ชุมชนมีอาชีพที่หลากหลายและสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพในการวิจัย

2. สร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ศึกษา เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานของ Patton (2017) ระบุในเอกสาร Work that matters: The teacher's guide to project based learning นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตร

- 2.2 เขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน 3 โครงการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 10.00-11.00 น. รวมระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมด 24 ครั้ง เป็นเวลา 2 เดือน โดยทั้ง 3 โครงการใช้แผนการจัดประสบการณ์ทั้งหมด 24 แผน ประกอบด้วย

- โครงการที่ 1 โครงการเปิดโลกอาชีพในชุมชนบ้านญวนสามเสน ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ แผนการจัดประสบการณ์ 6 แผน จุดมุ่งหมายในการพัฒนา เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในชุมชน แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (โครงการที่ 1)

ลำดับที่	โครงการเปิดโลกอาชีพในชุมชนบ้านญวนสามเสน (ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์)
แผนที่ 1	การเริ่มต้นโครงการ เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในชุมชนและสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เคยสัมผัสในชุมชน
แผนที่ 2	การวางแผนโครงการ เด็กสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพในชุมชนต่อเด็ก
แผนที่ 3	การดำเนินโครงการ เด็กบอกเล่า เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ชอบ ในชุมชน
แผนที่ 4	การดำเนินโครงการ เด็กเรียนรู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพร่วมกับวิทยากรในชุมชน
แผนที่ 5	การประเมินผลโครงการ เด็กเรียนรู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพร่วมกับวิทยากรในชุมชนและสร้างสรรค์ผลงานในอาชีพที่ตนเองสนใจ ชอบ
แผนที่ 6	การเผยแพร่โครงการ เด็กแสดงผลกิจกรรมในอาชีพที่เด็กสนใจ ชอบ ผ่านกิจกรรมบทบาทสมมติ

โครงการที่ 2 โครงการต้นแบบอาชีพ ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ แผนการจัดประสบการณ์ 6 แผน จุดมุ่งหมายในการพัฒนา เพื่อให้เด็กสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (โครงการที่ 2)

ลำดับที่	โครงการต้นแบบอาชีพ (ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์)
แผนที่ 1	การเริ่มต้นโครงการ เด็กสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง
แผนที่ 2	การวางแผนโครงการ เด็กสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง
แผนที่ 3	การวางแผนโครงการ เด็กสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง
แผนที่ 4	การดำเนินโครงการ เด็กบอกเล่าอาชีพที่ตนเองสนใจ ชอบ จากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากอาชีพของผู้ปกครอง
แผนที่ 5	การประเมินผลโครงการ เด็กนำเสนอความรู้และตอบคำถามในอาชีพที่ตนเองสนใจและชอบ
แผนที่ 6	การเผยแพร่โครงการ เด็กแสดงบทบาทสมมติในกลุ่มอาชีพที่สนใจและชอบ

โครงการที่ 3 โครงการอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ แผนการจัดประสบการณ์ 12 แผน จุดมุ่งหมายในการพัฒนา เพื่อให้เด็กสนทนา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างการตระหนักรู้ในอาชีพที่ใฝ่ฝัน ผ่านการวาดภาพตามจินตนาการ และร่วมกันจัดแสดงผลงานอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน เรื่องการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (โครงการที่ 3)

ลำดับที่	โครงการอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน (ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์)
แผนที่ 1	การเริ่มต้นโครงการ เด็กสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน
แผนที่ 2	การวางแผนโครงการ เด็กสร้างการตระหนักรู้ในอาชีพที่ใฝ่ฝันผ่านการวาดภาพตามจินตนาการ
แผนที่ 3	การวางแผนโครงการ เด็กสร้างความรู้ความเข้าใจในอาชีพผ่านการบอกเล่า เกี่ยวกับผลงาน การวาดภาพตามจินตนาการในอาชีพที่ใฝ่ฝัน
แผนที่ 4	การดำเนินโครงการ เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม บอกเล่า และตอบคำถามเกี่ยวกับอาชีพตามศาสตร์สเต็มศึกษา
แผนที่ 5	การดำเนินโครงการ เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม บอกเล่า และตอบคำถามในกลุ่มอาชีพวิทยาศาสตร์
แผนที่ 6	การดำเนินโครงการ เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม บอกเล่า และตอบคำถามในกลุ่มอาชีพเทคโนโลยี

ตาราง 3 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (โครงการที่ 3)

ลำดับที่	โครงการอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน (ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์)
แผนที่ 7	การดำเนินโครงการ เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม บอก เล่า และตอบคำถามในกลุ่มอาชีพวิศวกรรม
แผนที่ 8	การดำเนินโครงการ เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม บอก เล่า และตอบคำถามในกลุ่มอาชีพศิลปะ
แผนที่ 9	การดำเนินโครงการ เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม บอก เล่า และตอบคำถามในกลุ่มอาชีพคณิตศาสตร์
แผนที่ 10	การประเมินผลโครงการ เด็กประดิษฐ์ชิ้นงานอาชีพที่ใฝ่ฝันและอยากจะเป็นและแก้ปัญหาจนสำเร็จ
แผนที่ 11	การประเมินผลโครงการ เด็กนำเสนอผลงาน ตอบคำถาม แสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมตามวัยและร่วมกันอภิปรายและทบทวนประสบการณ์
แผนที่ 12	การเผยแพร่โครงการ เด็กร่วมกันจัดแสดงผลงานอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน และ ประสบการณ์การเรียนรู้ เรื่อง การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

2.3 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสม ผู้วิจัยปรับปรุง พัฒนา และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พิจารณานำเสนอ โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้คะแนนเฉลี่ย 4.30 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานไปทดลองใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

3. สร้างแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย เพื่อสังเกตพฤติกรรมการตระหนักรู้ในอาชีพ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษา เอกสาร ตำรา และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ ของ Cahill and Furey (2017) ระบุในเอกสาร The Early Years Career Development for Young Children : a guide for educators และการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพของ Witchger and Honeycutt (2015) ระบุในเอกสาร North Carolina Career Clusters Guide เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ จำนวน 5 ข้อคำถาม

ข้อคำถามที่ 1 โตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร

ข้อคำถามที่ 2 ทำไมจึงสนใจและชอบอาชีพนี้

ข้อคำถามที่ 3 (ระบุชื่ออาชีพ) ทำงานที่ไหน และใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง

ข้อคำถามที่ 4 ถ้าหนูอยากเป็น (ระบุชื่ออาชีพ) หนูต้องทำอะไร

ข้อคำถามที่ 5 หนูมีความสุขไหม ถ้าหนูได้เป็น (ระบุชื่ออาชีพ)

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

0 หมายถึง ไม่สามารถตอบคำถามได้ หรือใช้เวลาในการตอบคำถามนานโดยต้องให้

ครูกระตุ้น

1 หมายถึง ตอบคำถามแต่ไม่มั่นใจ ตอบคำถามแต่ไม่มีรายละเอียดหรือให้เหตุผล

เพิ่มเติมไม่ได้

2 หมายถึง ตอบคำถามอย่างมั่นใจ โดยมีรายละเอียด เนื้อหาของคำตอบอย่าง

ชัดเจน

ตอนที่ 2 การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ ครูถามคำถามการรับรู้ความสามารถในอาชีพที่ใฝ่ฝัน โดยครูใช้คำถาม ได้แก่ “หนูใฝ่ฝันอยากเป็นอะไรในอนาคต” เด็กบอกอาชีพที่ตนเองสนใจ ชอบมากที่สุดจากนั้นเด็กตอบคำถามในอาชีพที่ใฝ่ฝันซึ่งระบุตามกลุ่มอาชีพตามศาสตร์สเต็มศึกษาเพียง 1 อาชีพ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอาชีพวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย อาชีพเกษตรกร อาชีพนักวิทยาศาสตร์ อาชีพตำรวจ อาชีพเภสัชกร อาชีพแพทย์และพยาบาล

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอาชีพเทคโนโลยี ประกอบด้วย อาชีพช่างซ่อมเครื่องมือสื่อสาร

กลุ่มที่ 3 กลุ่มอาชีพวิศวกรรม ประกอบด้วย อาชีพวิศวกร

กลุ่มที่ 4 กลุ่มอาชีพศิลปะ ประกอบด้วย อาชีพช่างทำผม อาชีพจิตรกร อาชีพนักร้อง อาชีพเซฟ อาชีพแอร์โฮสเตส

กลุ่มที่ 5 กลุ่มอาชีพคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย อาชีพครู โดยแต่ละอาชีพที่เด็กใฝ่ฝันมีลักษณะคำถาม 3 ข้อ ดังนี้

ข้อคำถามที่ 1 ความสามารถในการทำงานเกี่ยวกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน

ข้อคำถามที่ 2 ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเกี่ยวกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน

ข้อคำถามที่ 3 ผลที่เกิดจากการรับรู้ความสามารถในอาชีพที่ใฝ่ฝัน

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

😊 หมายถึง รู้สึกทำได้ ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

😐 หมายถึง รู้สึกไม่มั่นใจ ได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

😞 หมายถึง รู้สึกทำไม่ได้ ได้คะแนนเท่ากับ -1 คะแนน

3.3 นำแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยมีค่า IOC 0.67 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. สัมภาษณ์เด็กก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนการดำเนินการทดลอง

2. ทดลองการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน รวมจำนวน 24 แผน ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์

3. สัมภาษณ์เด็กหลังการทดลองการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนการดำเนินการทดลอง

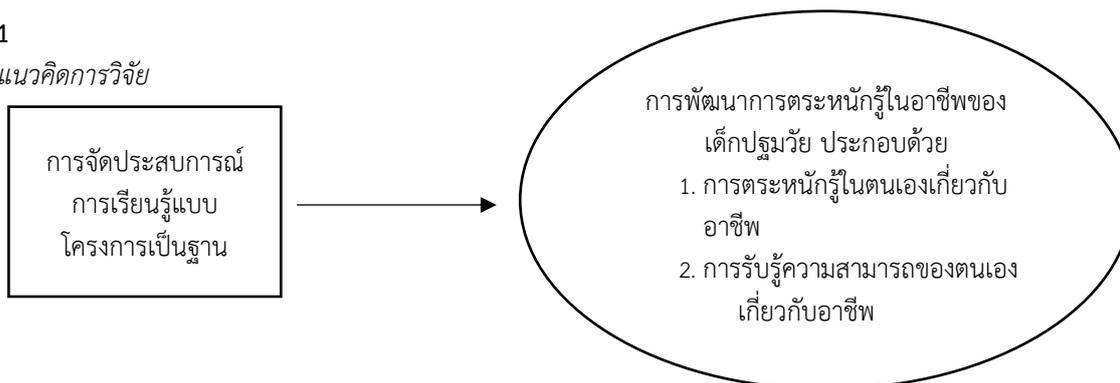
4. สังเกตพฤติกรรมการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ระหว่างการทดลอง

5. นำแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยไปตรวจให้คะแนนและนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตามรายละเอียดของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นฐานพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพของ Cahill and Furey (2017) และ 2) การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพของ Witchger and Honeycutt (2015) ระบุให้ทราบรายละเอียดของการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างชัดเจนทำให้สามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ
2. การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยเป็นการจัดประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ประกอบด้วย

1. โครงการ ศึกษาจากแนวคิดของ Patton (2017) ได้แก่
  - 1.1 โครงการเปิดโลกอาชีพในชุมชนบ้านญวนสามเสน
  - 1.2 โครงการต้นแบบอาชีพ
  - 1.3 โครงการอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน
2. กลุ่มอาชีพตามศาสตร์สเต็มศึกษา ศึกษาจากแนวคิดของ Head Start (2020) และ Career Planet ^{TM} (2019) ได้แก่
  - 2.1 กลุ่มอาชีพวิทยาศาสตร์
  - 2.2 กลุ่มอาชีพเทคโนโลยี
  - 2.3 กลุ่มอาชีพวิศวกรรม
  - 2.4 กลุ่มอาชีพศิลปะ
  - 2.5 กลุ่มอาชีพคณิตศาสตร์

ผลการวิจัย

ตาราง 4

คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

(N=33)

กลุ่มเป้าหมาย	μ	σ	ระดับการพัฒนา
ก่อนจัดประสบการณ์	2.45	1.37	ปานกลาง
หลังจัดประสบการณ์	12.61	0.66	มากที่สุด

ผลจากตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้ในอาชีพ โดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.37 ระดับการพัฒนาในระดับปานกลาง และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.66 ระดับการพัฒนาในระดับมากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 5

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

(N=33)

องค์ประกอบพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพ	μ	σ	ระดับการพัฒนา	
ด้านการตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ	ก่อนจัดประสบการณ์	1.67	1.22	น้อย
	หลังจัดประสบการณ์	9.61	0.66	มากที่สุด
ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ	ก่อนจัดประสบการณ์	0.79	0.82	น้อยที่สุด
	หลังจัดประสบการณ์	3	0	มาก

ผลจากตาราง 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพ องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ ก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 1.22 ระดับการพัฒนาในระดับน้อย หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.66 ระดับการพัฒนาในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.82 ระดับการพัฒนาในระดับน้อยที่สุด หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0 ระดับการพัฒนาในระดับมาก

สรุปผลการวิจัยได้ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยรวมก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.37 และ หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 จากการสัมภาษณ์การตระหนักรู้ในอาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้ง 2 องค์ประกอบ

อภิปรายผล

การพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1.) การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ และ (2.) การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพพัฒนาดีขึ้นทั้ง 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับอาชีพ เด็กสามารถบอกเล่า ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในความสามารถที่ตนเองรับรู้ความรู้สึก ความสนใจ ความชอบในอาชีพที่ใฝ่ฝัน พร้อมทั้งมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมความสามารถเกี่ยวกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน โดยเด็กแสดงออกได้อย่างเหมาะสมตามวัยผ่านการเรียนรู้พบว่า อาชีพที่เด็กใฝ่ฝัน ได้แก่ อาชีพเชฟทำอาหาร พยาบาล วิศวกร หมอ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ ครู ตำรวจ แอร์โฮสเตส นักร้อง และเชฟทำขนมหวาน สอดคล้องกับงานวิจัยยืนยันในผลการพัฒนาของ Cahill and Furey (2017) ได้ศึกษาการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของเด็ก กล่าวว่า การส่งเสริมสิ่งที่เด็กสนใจ ชอบ และต้องการจะเป็นในอาชีพที่ได้คาดหวัง ใฝ่ฝัน ซึ่งถูกหล่อหลอมเป็นแรงบันดาลใจในการเลือกอาชีพโดยสิ่งแวดล้อม ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม สังคม มีอิทธิพลต่อเด็กในการรู้และตระหนักว่าเมื่อเติบโตขึ้นทุกคนต้องทำงานหรือประกอบอาชีพ การซึมซับเลียนแบบพฤติกรรมในปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กใคร่รู้ สังเกต เลียนแบบ สนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับอาชีพ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กตระหนักในอาชีพที่ตนเองได้คิดและจินตนาการ สอดคล้องกับ Claussen (2017) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เด็กได้สืบค้น หาคำตอบจากคำถามที่สนใจต้องการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ในหัวข้อที่เด็กเป็นผู้สร้างความรู้ ความเข้าใจของเด็กแต่ละคน จากการตั้งคำถาม หรือสร้างคำถามได้ด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากการเปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ คำถามที่เกิดจากความคิด สติปัญญา และคำถามที่เกิดจากการควบคุม การเปรียบเทียบ การเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งการมีส่วนร่วมจากการประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น พัฒนาให้เด็กตระหนัก เรียนรู้ สู่เป้าหมายอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันได้

2. การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ การจัดประสบการณ์ในสถานที่การทำงาน การใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับอาชีพ พัฒนาความเชื่อมั่นและความพยายามในการวางแผนต่ออาชีพที่เด็กใฝ่ฝันได้ พบว่าจากการสัมภาษณ์ ตอบคำถาม เด็กจำนวน 3 คน มีอาชีพที่ใฝ่ฝัน 2 อาชีพ โดยลักษณะอาชีพเป็นการประกอบอาชีพภายในครอบครัวและการประกอบอาชีพนอกร้าน เนื่องจากเด็กมีความต้องการประกอบอาชีพ ทั้ง 2 อาชีพเท่ากัน นอกจากนี้มีเด็กเปลี่ยนแปลงความสนใจ ชอบในอาชีพที่ใฝ่ฝันจำนวน 3 คน เหตุผล คือ ก่อนการสัมภาษณ์มีความสนใจ ชอบ ต้องการประกอบอาชีพเหมือนกับพ่อแม่ของตนเอง แต่เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การลงมือปฏิบัติในอาชีพอย่างหลากหลายร่วมกับผู้อื่น เด็กสนใจ ชอบในอาชีพซึ่งให้เหตุผลโดยการตอบคำถาม บอกรายละเอียดในอาชีพที่ใฝ่ฝัน เพราะสนใจ ชอบ และต้องการจะเป็นในอาชีพเหมือนเพื่อน หรือเปลี่ยนความสนใจในอาชีพ เพราะได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพที่ทางคุณครูได้จัดประสบการณ์ทำให้สนุก และมีความสุข และเด็กจำนวน 30 คน ก่อนการทดลองและหลังทดลองมีความมั่นใจ แน่วแน่ในอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันซึ่งเด็กมีความสนใจ ชอบ ในการเลือก ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการจัดประสบการณ์ในอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันอย่างมีความสุข กล้าแสดงบทบาท บอกเล่า ตอบคำถาม โดยมีเหตุผลอย่างละเอียดและมีความเชื่อมั่นในอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝัน สอดคล้องกับ Butcher and Pletcher (2015) กล่าวถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการรับรู้ความสามารถในการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างที่เด็กค้นหาสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการรับความรู้และการแก้ปัญหาจากวิธีการส่งเสริมให้เด็กสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ ตอบสนองต่อพฤติกรรมของเด็กขณะนั้นให้รับรู้ความรู้สึกในความสามารถที่เด็กปฏิบัติได้ จากการสร้างสถานการณ์การ

เรียนรู้ให้เด็กได้สังเกตจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากบุคคลหรือสภาพแวดล้อม พฤติกรรมการกระทำจากบุคคลช่วยสนับสนุนและสร้างให้เด็กรับรู้ความสามารถของตนเอง กระตุ้นความสนใจจากสถานการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรม ทักษะการแก้ปัญหาและความสามารถในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ใหม่ ๆ สำหรับตนเอง และสอดคล้องกับการวิจัยของ Butkatunyoo (2019) ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของอาชีพจากสติศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย การวิจัยชี้ให้เห็นว่าการลงมือปฏิบัติโดยใช้สติศึกษาช่วยให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์ที่ดีในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้ เพราะสติศึกษามีองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยการศึกษาได้บูรณาการศิลปะในหลักสูตรดังกล่าวจากสติศึกษาเป็นสติศึกษา ส่งผลทำให้เด็กปฐมวัยมีแรงจูงใจและสนุกสนานต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มากขึ้น ทั้งนี้การผสมผสานศิลปะในสติศึกษาทำให้เด็กปฐมวัยเกิดแนวคิดในการสร้างนวัตกรรม เพราะเด็กได้มีแนวทางสามารถจินตนาการและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ถ่ายทอดความคิดโดยการใช้ดินสอสีสร้างภาพจำลอง สร้างกราฟ และการสื่อสารร่วมกับผู้อื่น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานประกอบด้วย 3 โครงการ ได้แก่ โครงการเปิดโลกอาชีพในชุมชนบ้านญวนสามเสน โครงการต้นแบบอาชีพ และโครงการอาชีพที่หนูใฝ่ฝัน เป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติในกิจกรรมอาชีพที่เด็กสนใจ ชอบ และใฝ่ฝันอย่างอิสระ เพื่อพัฒนาให้เด็กเข้าใจในความสามารถของตนเองที่ได้แสดงออกมาอย่างเหมาะสมตามวัย ผ่านการเรียนรู้ การทำกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่เด็กได้รับและได้เห็นชัดในอาชีพที่สนใจ ชอบ จากประสบการณ์ที่เด็กเป็นผู้เลือกลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองต้องการในความสามารถที่เกิดขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้เด็กมีความเพียรพยายามสู่อาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันในอนาคต ดังนั้น เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานจึงมีการพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพในระดับที่ดีขึ้นทั้ง 2 องค์ประกอบสอดคล้องกับ Harris-Helm and Katz (2011) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ริเริ่มลงมือปฏิบัติและแสดงศักยภาพในกิจกรรมที่สามารถตอบคำถามภายในตัวเด็กให้ได้รับคำตอบที่เด็กต้องการได้อย่างสูงสุด การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นฐานจึงเป็นเส้นทางการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าภายใต้หัวข้อที่เด็กสนใจผ่านประสบการณ์การลงมือปฏิบัติสร้างองค์ความรู้ในอาชีพที่เด็กสนใจ ชอบ และใฝ่ฝันด้วยตนเองอย่างมีความหมาย ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย เกิดความสนใจ ชอบในอาชีพพร้อมกัน จากประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กตระหนักและรับรู้ในการประกอบอาชีพส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต จดจำ คิด และจินตนาการภายในตนเองเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ ชอบ และอาชีพที่ใฝ่ฝันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

เด็กปฐมวัยเกิดการตระหนักรู้ในอาชีพ รู้ความชอบ ความสนใจ ความใฝ่ฝันของตนเองผ่านการปฏิบัติกิจกรรม การจัดประสบการณ์ในแต่ละกลุ่มอาชีพพร้อมกันตามกระบวนการ ครูมีแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยความสุข ความสนุกสนาน ปลุกฝังให้เด็กเกิดทัศนคติเชิงบวก อยากที่จะเรียนรู้ในทักษะต่าง ๆ ต่อสิ่งที่ตนเองสนใจ ชอบ ต้องการอย่างกระตือรือร้น เพราะเด็กได้ทำ ได้เรียนรู้ โรงเรียนมีแนวทางในการปลุกฝัง ส่งเสริม พัฒนาให้เด็กตระหนักถึงความสามารถของตนเองจากการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติกิจกรรม ตามความสนใจ สร้างโอกาสในการพัฒนาทักษะอย่างเหมาะสมตามวัย สร้างโลกแห่งการเรียนรู้ที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองตามความสามารถ ผู้ปกครองมีแนวทางในการดำเนินการ วางแผน ตัดสินใจ ส่งเสริมโอกาสในการเลือกเส้นทางอนาคตให้เด็กได้

เรียนรู้ พัฒนาชีวิตผ่านกระบวนการการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่เด็กเป็นผู้เลือกตามความสนใจ ชุมชนเข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ จากการที่เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สนทนา ซักถาม และลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับวิทยากรในชุมชน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานเหมาะสำหรับเป็นแนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพที่เด็กสนใจ ชอบ และใฝ่ฝัน เพราะเด็กได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้และเข้าใจในความสามารถของตนเองที่ได้แสดงออกอย่างเหมาะสมตามวัยผ่านการทำกิจกรรมที่เด็กได้รับเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองเป็นผู้เลือกลงมือปฏิบัติ สร้างความเชื่อมั่นให้เด็กมีความเพียรพยายามสู่เป้าหมายอาชีพที่ใฝ่ฝันในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพควรใช้การประเมินเชิงปฏิบัติการ การใช้สถานการณ์บทบาทสมมติ (Role Play) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้เลือก ตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากการส่งเสริมการตระหนักรู้ในอาชีพมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยในยุคปัจจุบันเพราะเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้เด็กสามารถวางแผนในการเลือกสายการเรียนและพัฒนาตนเองสู่อาชีพงานในอนาคตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากเด็กสามารถค้นพบตนเองโดยการตระหนักรู้ในอาชีพและรับรู้ความสามารถของตน จึงทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของอาชีพที่ใฝ่ฝันที่ครูและผู้ปกครองจะเข้าใจเด็กมากขึ้น สามารถส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กในทิศทางที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานสามารถนำไปต่อยอดการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน โดยการเชื่อมโยงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบที่สามารถส่งเสริมการตระหนักรู้ในอาชีพ อาทิเช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จิตาร์ตน์ กาญจนวัฒน์. (2562, 4 มกราคม). *ผลสำรวจอาชีพในฝันของเด็กไทยปี 2562*. Adecco.

<https://adecco.co.th/th/knowledge-center/detail/children-dream-career-survey-2019>

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2560). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning โดยบูรณาการ สะเต็มศึกษาภาษาอังกฤษสู่การประเมินเด็กตามมาตรฐาน*. สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ พว.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

(2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช2560*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

Butcher, K. & Pletcher, J. (2015, October 20). *Self-efficacy is important to your young child- Part 1*. https://www.canr.msu.edu/news/self_efficacy_is_important_to_your_young_child_part_1

Butkatunyoo, O. (2019, February 7). *The development of creative careers learning model based on steam education for young children*.

https://books.googleusercontent.com/books/content?req=AKW5Qaft2nzetN8uYOMbk k830NS96Kg2DYe5cX7Uzicd-HLY5i5NOKld4QpB8if7LfQAYmimZU_udYbwZTf2grAM3T3 b0jm2NGaLSsjevqReZ_h2TLy_LlpCeDsMTKV0b-4YjEnOltbNGs91H9mXwfK19LRZueFHFx 55F39yy7oxv_znuuoA3ruWCWv5-w6Vz9BQDawWsxjWiciAU7hpYUe3jfv7L8_Mtcru4mjN1S-

DcoztGnD1hKVLxLpplItYcFHxBb8ZqK_GGacOtSy8ql1q5w_fFRLsLnvtWTGe9uu0J7advbP
HrxA

- Cahill, M. & Furey, E. (2017, October 3). *The Early Years Career Development for Young Children: a guide for educators*. CERIC. <https://cica.org.au/wp-content/uploads/The-Early-Years-Career-Development-for-Young-Children-Educators-Guide-October-2017.pdf>
- Career Planet ^{TM}. (2019). *What are Steam Subjects?*. <https://careerplanet.co.za/what-are-stem-subjects/>
- Claussen, D. (2017). *A Review of Literature: Project Based Learning in Early Childhood*. https://nwcommons.nwciowa.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1057&context=education_masters
- Helm, J. H., & Katz, L. G. (2011). *Young investigators the project approach in the early years* (2nd ed.). <https://collegelearners.com/books/young-investigators-pdf-free-download/>
- Head Start. (2020). *Understanding STEAM and how children use it*. <http://msafterschool.org/wp-content/uploads/2020/05/steam-ipdf.pdf>
- Patton, A. (2017). *Work that matters : The teacher's guide to project-based learning*. <https://www.innovationunit.org/wp-content/uploads/2017/04/Work-That-Matters-Teachers-Guide-to-Project-based-Learning.pdf>
- Rojewski, J. W., Lee, I. H., Gregg, N., & Gemici, S. (2012). *Development patterns of occupational aspirations in adolescents with high-incidence disabilities*. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001440291207800202>
- SickKids. (2012, August 30). *Self-efficacy in children*. <https://www.aboutkidshEalth.ca/Article?contentid=630&language=English>
- Witchger, R., & Honeycutt, A. (2015). *North Carolina Career Clusters Guide*. https://www.nccommunitycolleges.edu/sites/default/files/basic-pages/student-services/nc_career_clusters_guide_2015.pdf